

Aan de leden van de raad van de gemeente Maasgouw

Aan de leden van de raad van de gemeente Maasgouw

Op 18 april 2023 is het Beleidskader Zon unaniem door uw raad vastgesteld. Vanaf dan is het mogelijk voor de Gemeente Maasgouw om op een eenduidige en objectieve manier initiatieven voor grootschalige opwek van energie door zon te beoordelen. Bij het vaststellingsbesluit is door uw raad bepaald dat er in 2024 een evaluatie van het Beleidskader Zon moet plaatsvinden.

Die ontwikkelingen bestaan onder andere uit:

- de Zonnebrieven van minister Jetten en minister De Jonge, resp. in juli en oktober 2023;
- de eerste uitwerking en juridische verankering daarvan in de provinciale Omgevingsverordening Limburg, die geldt per 1 januari 2024;
- het lopende onderzoek naar de toekomstige ontwikkelingen van en rondom de Clauscentrale en communicatie daarover tijdens bewonersbijeenkomsten (geplande besluitvorming van het onderzoeksrapport is in de raad van juli 2024);
- het Actieplan Energietransitie en de relatie met de opgave uit de RES-NML.
- De stand van zaken van al ingekomen initiatieven.

In verband met bovenstaande ontwikkelingen heeft het college op 5 maart 2024 het volgende besluit genomen dat gaat over het geschikte tijdstip om het Beleidskader Zon te laten evalueren door de raad en over de omgang met al lopende en nog in te dienen initiatieven voor zonneparken:

Het college heeft besloten om:

1. Het Beleidskader Zon in het najaar van 2024 ter evaluatie aan de raad aan te bieden;
2. Vanwege actueel onderzoek inzake andere grootschalige energieprojecten rondom de Clauscentrale, mede in het Zoekgebied Brachterland, initiatieven voor zonneparken in het Zoekgebied Brachterland aan te houden tot na de evaluatie van het Beleidskader Zon;
3. Initiatieven in de andere Zoekgebieden, Uitzonderingsgebieden en het initiatief Osen, te blijven beoordelen aan het huidige Beleidskader Zon en conform het amendement van de raad;

Ad 1)

Het 'Nee, tenzij'-signaal en bijbehorende voorwaarden voor zonneparken op landbouwgronden vanuit de Rijksoverheid en de uitwerking daarvan in Provinciaal beleid wordt op 1 juli 2024 door de koepels geëvalueerd.

In de zonneprijsbrief van minister Jetten van 6 juli 2023 (zie bijlage) wordt aangegeven dat de Rijksoverheid veel strikter wil gaan toezien op de voorkeursvolgorde van de plaatsing van zonnepanelen. Daarbij wordt gesteld dat bij Trede 4 (zonneparken op landbouwgronden of in natuurgebieden) een ‘Nee, tenzij’ benadering zal moeten worden toegepast. Alleen onder specifieke voorwaarden, zou het nog mogelijk kunnen zijn dit toe te staan. Die voorwaarden zijn uitgewerkt in de zonneprijsbrief van minister De Jonge (oktober 2023, zie bijlage), waarbij dit juridisch verankerd in de Provinciale Verordeningen per 1 januari 2024 diende te landen (zie bijlage). De evaluatie van de juridische verankering in de Provinciale

Verordeningen van de voorwaarden, de voorkeursvolgorde en de ‘Nee, tenzij’ benadering is voor 1 juli 2024 gepland. De uitwerking van de juiste implementatie van deze regels wordt daarna voorzien (dus zomer 2024).

Gezien het bovenstaande is het cruciaal deze overwegingen van hogere overheden mee te nemen in de evaluatie van Beleidskader Zon van de Gemeente Maasgouw. Een eerdere evaluatie zou een onnodige dubbeling van werkzaamheden kunnen betekenen en het risico dat het Beleidskader Zon door hogere wetgeving wordt gepasseerd. Daarom wordt het Beleidskader Zon in het najaar van 2024 voor evaluatie aan uw raad aangeboden.

Ad 2)

De onderzoeksopdracht van de Gemeente, Provincie en RWE inzake grootschalige energieprojecten rondom de Clauscentrale wordt volgens voorlopige planning in juli aan de raad aangeboden.

Er loopt een onderzoeksopdracht voor de grote energieprojecten die op het terrein van RWE en daaromheen dienen te landen. Voor het Zoekgebied Clauscentrale levert dat geen wijziging van inzicht op, aangezien zonneparken daar planologisch toegestaan zijn. Voor het Zoekgebied Brachterland betekent dit onderzoek echter dat er misschien andere opgaven moeten gaan landen, waarbij Zonneparken slechts één van de opgaven is. Dit betekent dat er wellicht andere keuzes moeten worden gemaakt voor de toekomstige indeling van dit gebied. De raad zal zich volgens voorlopige planning eerst in juli hierover kunnen uitspreken. Dit zal mede bepalen hoe het Beleidskader Zon later dit jaar wordt geëvalueerd.

Tijdens de informatiebijeenkomsten voor omwonenden van de Clauscentrale bleek dat er veel vragen en zorgen zijn over het Beleidskader Zon en de samenhang met de onderzoeksopdracht over de grootschalige energieprojecten rondom de Clauscentrale.

Aangezien op dit moment nog niet duidelijk is wat de raad zal besluiten over het onderzoeksrapport, welke impact dit heeft op het Zoekgebied Brachterland en omdat is besloten het Beleidskader Zon in het najaar te evalueren, heeft het college besloten om initiatieven voor het Zoekgebied Brachterland voor beoordeling aan te houden tot na de evaluatie van het Beleidskader Zon. Dit voorkomt eventuele ongewenste ontwikkelingen of claims op land, die misschien gebruikt moeten gaan worden voor andere energieprojecten in het kader van de onderzoeksopdracht. Daarnaast geeft dit ruimte aan de mogelijkheid voor omwonenden om bij evaluatie van het Beleidskader Zon zienswijzen in te dienen, waarbij er nog geen principebesluiten over initiatieven zijn genomen door het college.

Ad 3)

Het Beleidskader Zon voldoet aan de landelijke en provinciale voorwaarden voor uitzonderingen voor het mogelijk maken van grootschalige opwek van energie door zon op landbouwgronden.

In de uitvoerige onderbouwing en analyse, die ten grondslag hebben gelegen aan de totstandkoming van het Beleidskader Zon, heeft de Gemeente Maasgouw al geconcludeerd dat er eigenlijk maar heel weinig, tot geen ruimte is op het grondgebied om grootschalige opwek van zonne-energie toe te staan. Desondanks blijft de opgave bestaan vanuit de RES en het Actieplan Energietransitie, om een bijdrage te leveren aan de Nationale Klimaatdoelstellingen.

De vraag is of de Zonnebrieven en de Omgevingsverordening Limburg nu maken dat het Beleidskader Zon niet meer geldt of uit te voeren is. Het antwoord daarop is heel helder: het Beleidskader Zon van de Gemeente Maasgouw past in het verlengde van de Zonnebrieven en de Omgevingsverordening Limburg en vormt daarmee een uitzonderingsgrond.

Men zou kunnen zeggen dat het Beleidskader Zon al geanticipeerd heeft op deze ontwikkeling en zelfs nog verder gaat dan de Voorkeursvolgorde en het ‘Nee, tenzij’- principe: het is volgens het Beleidskader Zon (zie de energiekansenkaart en beslisboom), met onderbouwing, grotendeels zelfs ‘Nee’, en alleen in specifieke gebieden ‘Nee, tenzij’. Waarbij in de ‘Nee, tenzij’ gebieden al bijna al helemaal rekening wordt gehouden met de uitzonderingsvoorwaarden van de zonnebrief van minister De Jonge (Dubbel ruimtegebruik, omzetting naar andere functie; nog niet juridisch bindend) en geheel past in de instructieregels van de provincie (wel juridisch bindend).

De zonnebrieven en de instructieregels van de provincie zijn bovendien *generiek*, om te voorkomen dat in gemeenten die nog geen specifiek beleid hebben minder gewenste ontwikkelingen plaatsvinden. De Gemeente Maasgouw beschikt met het Beleidskader Zon juist over een *specifiek* en uitputtend beleid, dat verder gaat dan de regels van hogere overheden, waardoor van mogelijk minder gewenste ontwikkelingen geen sprake is.

Gezien het bovenstaande heeft het college besloten om zowel lopende en nieuwe initiatieven in de andere Zoekgebieden en Uitzonderingsgebieden, als het initiatief Osen, te blijven beoordelen aan het Beleidskader Zon en conform het amendement van uw raad.

Er zijn tot nu toe relatief weinig initiatieven daadwerkelijk binnengekomen

Nu het Beleidskader Zon bijna een jaar in werking is, is er behalve het initiatief Osen slechts 1 ander initiatief voor een zonnepark daadwerkelijk binnengekomen, zie onderstaand overzicht:

Initiatieven zonneparken:

Zoekgebieden: Clauscentrale en Brachterland

1. Plannen van de Clauscentrale zelf op eigen terrein: dit is onderdeel van de eerder genoemde onderzoeksopdracht;

2. Kleinschalig initiatief gelegen in het Zoekgebied Brachterland (maar niet in het Voorkeursgebied) dat nog niet als principeverzoek is ingediend, maar eerst als initiatief aan de Intaketafel is beoordeeld. Daaruit volgde dat het initiatief in principe volgens het Beleidskader Zon wenselijk is, maar dat het wel de ontwikkelvolgorde dient te respecteren als daarin genoemd. Dit betekent dat dit plan voorlopig aangehouden (on hold) dient te worden.

Uitzonderingsgebied: Panheelderveld

Alleen verkennende ambtelijke gesprekken gevoerd met een mogelijke initiatiefnemer die gebied geheel wil ontwikkelen. Nog geen initiatief ingediend.

Uitzonderingsgebied: Meggelderveld (Wessem)

Nog geen gesprekken of initiatieven.

Initiatief Osen

Meerdere ambtelijke gesprekken gevoerd in najaar '23 met initiatiefnemer, laatst begin januari '24. Er zijn afspraken gemaakt over de vereiste aanpassingen, aanvullingen en onderbouwingen. Op dit moment is er echter nog geen aangepast en aangevuld plan binnengekomen.

Om te voorkomen dat er, naar aanleiding van de landelijke berichtgeving, verder geen initiatieven meer binnenkomen, heeft het college besloten om het standpunt dat het Beleidskader Zon binnen de uitzonderingsgronden valt van de landelijke/provinciale regels, actief te (blijven) communiceren. Zo heeft uw raad bij de evaluatie van het Beleidskader Zon ook een gedegen kans kennis te nemen van de mogelijkheden en (on)mogelijkheden om een bijdrage te kunnen leveren aan de Maasgouwse opgave voor de Energietransitie, als gesteld in de RES en het Actieplan Energietransitie.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Maasgouw,

De secretaris,

De burgemeester,

C.M. Keersmaekers

D.W.J. Schneider